

דהתאחדות הקהילות

בחשתתפות הרבנים והקהילות
ולומדי תורה דניו יארק

מדריך לכשרות ולחיזוק הדת

— ירחון דהתאחדות הקהילות —

כולל תשובות, מכתבים ובירורים בענין כשרות המאכלים

ב"ה חודש חשוון תשד"ס — שנה ז' קונטרס ל"ה (כרך ז)

כפיקוח הרב הגאון

מו"ה ר' שלום יהודא גראס שליט"א

אבדק"ק האלמין יצ"ו

יוצא לאור ע"י

וועד הכשרות

ארגון מוקדש לתיקון מצב הכשרות

באמצעים של בירור, חקירה ודרישה
התיעצות, הודעה, והצעה

וועד הכשרות

בכ"ד

ארגון מוקדש לתיקון מצב הכשרות

התאחדות הקהילות

ברשתות חרונים וקהילות
לומדי תורה דניו יארק

בפיקוח הרב הגאון
פ"ד - שלום יהודא גראס שליט"א
אבדקיק האלמין צ"ע

אבאָנענטען בלאַנק אין פרייזען
וועד הכשרות דהתאחדות הקהילות

בייגעלייגט איז די סומע פֿין \$
 1 יאָר לופט פּאַסט 1 יאָר

Enclosed please find \$

I would like to subscribe to the VAAD HAKASHRUS

1 Year

Air Mail

Name _____

Address _____

City _____ State _____ Zip _____

Subscription Rates (PAID IN ADVANCE)

IN U.S.A.

1 Year.	\$18
Air Mail 1 Year.	\$25

IN CANADA, EUROPE ETC.

1 Year.	\$20
Air Mail 1 Year.	\$25

דבר המערכת

קוראים נכבדים!

נפחה שפתינו, בתהלה ליוצרינו, שהגיענו עד הלום, שחלנו אילן, והשריש שרשים, ונגמל, ופרי עמלינו הבשיל ומתנוצץ כפרי חשוב. כל זאת באה בעזרת השם, ע"י דאגה, זהירות וטיפול בגן, ובכך אם יש התרשלות אף רק במזה גרועה, נענוע ע"י רוח זמנינו החזק, ויזיק למפעלינו.

הלה לק' שרעיונינו נחמך מהמון העם, ושביעת רצון נובעת כמעשינו, אך רעו נא רבותי! רצוף עם זה נצרך עזר וסער כעשיות, היינו, כספיות, רי לנו בקשיות עורף, מבתי חרושת של מזון, בתי תעשי' מזונות, מוכרים, מכשירים, ועכ"ז לא נסוגנו אחור, כמדומה שאין לנו לסכול אף דאגה זו, עול של "כסף מנא לן".

נקול של ביישנות אנו מתודים שבלי מקור חיותינו היחידים ה"ה "דמי חתימה "א"א להתקיים, נא! ונא! להשתדל שכל אחד ימשוך לכל הפחות "חמש חברים", וגם אפשר ליתן דמי חתימה לשנה בתור מתנה לכני משפחתו וידיניו, סכום דכרינו! הכל תלוי בכס קוראינו, וידידינו הנכבדים, הצלחתנו או ח"ו להיפך אך ורק נירכס.

בזכות ההחזקה תתברכו ממקור הכרפה בכרכת התורה.

המערכת

סאת

אברהם יעקב קאפלאוויטץ

תש"ח—1948

Copyright 1948, by
REV. A. J. KOPLOWITZ
1604 Carrol Street
Brooklyn, N. Y.

Moinester Publishing Co.
211 East Broadway
New York, N. Y.

ספר

מלאכת הקודש

(לתולדות השחיטה והבדיקה בניו יארק)

* * *

מתאר בפרוטרוט רוע מצב השחיטה בניו-יארק
ובארצות הברית בכלל, עפ"י מה שראו עיני המחבר
בעצמו במשך שלשים שנה בהיות זקן השובי"ם
במדינה זו

מאת

אברהם יעקב קאפל־אזויטין, ש"ב

נדפס בפעם הראשונה

בניו יארק, בשנת תש"ח — 1948

ועתה הוצאתיו לאור עולם בעה"ת ברב יגיעה

הק' שלום יודא גראם

רב דקהל מגן שאול דהאלמין

ור"מ בכולל בית ישעי'

"מכון להוראה בשחיטות ובדיקות"

שנת תשד"ם לפ"ק

ברוקלין ניו יארק

הקדמה

הננו מציגים לפניכם ספר **מלאכת הקודש** שחיברו שוחט ירא וחרד שעסק במלאכת השחיטה שלשים שנה בעיר ניו יארק ולבו ראה הרבה מכשולות בבית המטבחיים הן מצד המתעסקים, והן מצד המכשירים, והן מצד רבנים המסייעים בעקיפין, ובהיות שהמכשולות שמונה והולך שייכים גם בזמן הזה אשר תהליך השחיטה היתה אז בערך כמות שהוא עתה, וגם שיחת האנשים שעליהם, שעליהם רבצה האחריות השתמשו באמתלאות שונות ובאותן הלשונות משתמשין כאז כן עתה, כאשר יראה כל המעיין בפנים. וע"כ לדעתי זכות הרבים לפרסם את הספר הזה והערתי עליה איזה הערות נחוצות כפי הענין ובקוצר.

ואקוה שיתעוררו הרבים ויפקחו עיני עורים המגששים באפילת חשכת הגלות המחשיך עיניהם ולבם של ישראל מרוב צרות והשעבוד ותתרכה הדעת.

וד' ממרום יערה עלינו רוח טהרה לעבדו כולנו שכם אחד מתוך נקיון הזדככות נרו"נ מעתה ועד עולם אנס"ו.

נ.ב. לא הוספנו בפנים דברי הספר **מלאכת הקודש** אפילו אות אחת רק הכותרת (קעפליך) והוספנו הערות מלמטה.

ספר

מלאכת הקודש

(לתולדות השחיטה והבדיקה בניו-יורק)

תכתב זאת לדור אחרון
ועם נברא יהלל יהי.
(תהלים ק"ב י"ט)

מאת

אברהם יעקב קאפל־אוויטץ

 סוגנו ונעדר בהוספות ומלואים

ע"י

שכנא שטיין

 תלה עליו מאמר

על היהדות באמריקה בכלל

(תוספת דברים בשני פרקים)

מאת הנ"ל ובעריכתו וסגנונו של הנ"ל

תש"ח—1948

מוינעשטער פאָבלישינג קאָמפּ.

211 איסט בראַדוויי

ניו יארק, נ. י.

לעילוי נשמות אבי ואמי ואשתי ז"ל

לפני הביאי את ספרי זה לדפוס בהלל ותודה לפני יוצרי וקוני שהחיני וקימני והגיעני לזמן הזה, אני מרגיש כנפשי חובה להביע בזה את הכרתי והוקרתי לאבי ואמי אשר כל ישעם וחפצם בגדלם אותי היו אהבת-תורה ויראת שמים, ולאשת-כריתי בת-לויתי בחיים אשר עודדה את רוחי לרשום את זכרונתי והצילתם מכליון.

אבי ר' גדליה ב"ר שבתאי ז"ל שהיה מופלג גדול בתורה וירא-שמים עד מאד, ועסק בהוראת תלמידים בוגרים, היה גם בעל עט סופר מהיר. ואם לפי שפת בני דורו געדיך, היה גם משכיל במדה מרובה.

כדי להכיר איש יקר-רוח זה, אביא כאן מכתב-שובה אחד מפורסי מאד שכתב לאחי ר' יוסף חיים ז"ל, אשר התאונן לפניו על מחלתו שנגרמה לו מסבת התנגלותו בישיבות. זהו מכתב-תשובתו אליו, ככתבו וכלשונו:

לבני התורני והמשכיל ר' יוסף חיים ולב"ב היקרים שלום וברכה:
דברייך אלי במכתבך כי אינך בקר-הבריאה, וכי זה בא לך בירושה מאותם הימים שבליית בכתלי הישיבות וכתיה-המדרשות צלצלו באזני כתייה על הראשונות, וגרמו לי הרבה צער ויסורי-נפש.

לכן אני רוצה להזכיר לך בני, כי אנכי בליתי בישיבות הרבה יותר ממך, ולא השגיתו שם עלי לטובה יותר ממה שהשגחתי עליכם בני, [כאן כלל גם אותי באמרו, עליכם" בלשון רבים], ועם כל זה חי אני ב"ה עד היום, ושנותי הגיעו כבר לששית בשמינית [ר"ל בן שבעים ושש], ומקוה אנכי שגם אתה בני, כמוני תחיה ותאריך ימים בעהשי"ת.

כן, בני, הרבה יותר מסך למדתי בימי-נעורי, אלא שכל אותם הימים שישבתי אצל התנור ולמדתי היו לי בנפקותא לדבריך [ר"ל בהיפך] ימים נעימים מאד. עוד היום עומדים הימים הטובים ההם לנגד עיני. ובפתחי היום איזו מסכת שלמדתי אז, כל תיבה ותיבה נצבת כמו חיה לפני. לפעמים יקרה גם כן אשר עיני זולגות דמעות ושפתי לוחשות, ואומרות: „אנה הלכתם ימי הטובים?" ובהיותי כמה פעמים במאלעדעמשנא [עירה סמוכה למינסק] חפשתי שם בבית-המדרש אולי אמצא אחת מן המסכתות אשר למדתי בכחרותי ואשקנה. ואתה בני מתחרט על למודים אלה אשר בהם ומהם תוצאות-חיים לאדם עד זקנה ושיבה!

הרבה הרבה יש לי לומר לך בענין זה, אבל אין לי היום הכח לכתוב אליך כל כך, רק זאת אני לך, בני, כי לבי בווער בקרבי כ"כ עד כי לוא יכולתי לדבר עמך פא"פ, כי אז ראית כדורי אש מתמלטים מפי בדברי אדות למודי בימי-נעורי אשר עברו ואינם עוד.

פליאה דעת ממני בני. איך זה בא אליך רעיון שוא כזה. ירחם נא ה' עליך להזק את לבך באמונת ה' ותורתו, ולא יבהלוך עוד הרהורים רעים כאלה רל"צ. לוא היה בכוחי לגזור עליך אומר כאב על בנו, הייתי מצווך ליקח אחת מן המסכתות אשר למדת בכחרותך ולנשקה ולומר לה הלא אהבתיך רעיתי, גם את אהבתיני. בואי ונשתעה יחדיו איזו שעה. אם הכית לי אהובתי מנעורי או שכחתיני, אנכי לא אשכחך. רחמיני נא גם את וזכריני.

יודע אני בני כי לא עת תוכחת-מוסר היא כשאתה רובץ תחת משאך לפרנס את בניך הקטנים הסמוכים עליך בארץ נכריה, באין עזר ותומך. אבל אנכי אל לבי אדבר, אשיחה וירוח לי.

לו ידעת בני את ערכו של התלמוד הקדוש, כי אז כמוני ידעת שבידו להוציא אסירי-נפש כל לומדיו מצרה לרוחה, וכי מסכת אחת או פרק אחד או דף אחד או אפילו הלכה אחת בכוחם להיטיב לאיש-ישראל בגשמיית וברוחניות. כי משנת „שנים אוחזין בטלית“, למשל, שהיא נראית בעינינו רק כמשפט המוכא לפני בית-דין, הנה למעלה הם רחמים עד אין סוף.

וזכור נא בני, כי על הכתוב „ואותי עזבו ואת תורתי לא שמרו“ (ירמיה ט"ז, י"א), אמרו חז"ל (פתיחתא דאיכ"ר) „הלואי אותי עזבו ואת תורתי שמרו“. וזהו גם מה שאמרו ז"ל (שם) „המאור שבה מחזירן למוטב“. וזהו גם מה שנאמר (משלי ח', כ"א): „להנחיל אוהבי'יש ואוצרותיהם אמלא“.

שאל אייך, בני, ויגדך כי הרבה מחלאי-הגוף באים מחלאי-הנפש, וכפרט חלאי הקיבה והמעיים שקפצו עליך וממררים את חייך. ואתה בא ותולה את הקולר במצב חייך לפנים בישיבות, כאילו הן גרמו לך מחלה זו חלילה. וזוהי טעות גדולה ונוראה. האמת היא מה שאמר לנו ההכם מכל אדם (משלי ג', ח'): „רפאות תהי לכשרך ושקוי לעצמותיך“. ואל נא תשכח בני שבמעלות התורה הכתובים מדברים שם מראש הפרק. עיין שם ויאירו עיניך. והיה כאשר יפקח ה' את עיניך לראות נכוחה ותלמד להבין ולהשכיל ולשמוע, ישלח לך ה' רפואה שלמה מן השמים, רפואת הנפש ורפואת הגוף, ואתה שלום וכיתך שלום וכל אשר לך שלום“.

כברכת אייך אוהבך הדורש את שלומך ומוכתך כל הימים.

גדליחו ב"ר שבתי קאפלאוויץ

מדריך לכשרות ולחיזוק הדת

אמי אסתר חסיא בת ר' נח ז"ל, היתה נצר מצוע ידאים ותמימים עם אלקים ואנשים, ולקחה חלק כחלק עם אבי זצ"ל בחינוך בניה לגדלם ברוח התורה והיהדות, ולא אחת ושתיים קרו מקרים אשר העמידה את עצמה כסכנה גדולה.

כעל דונמא כדאי להביא בזה עכ"פ אחד מהם: פעם אחת לפני חג הפסח, עת הפשרת השלנים, כשורמי המים קלקלו את הדרכים, ואבינו שרת אז בתור מורה הרחק ממקום מצורנו, נסעה היא להביא את בניה שלמדו בעיר הסמוכה לעירנו, לחגג יחד את חג חרותנו.

לעולם לא אשכח את הנסיעה המסוכנת ההיא ואת שמהתה הגדולה בשוכנו הביתה בשלום. על אמהות כאלה אמר משוררנו: משיכי עקרת הבית אם הכנים שמחה".

ואשר לבת-לויתי, היא אשתי דבורה מאריאשע ז"ל, היתה זו מתנה פוכה נתונה לי מאת ה', כי מצוע נדיבירעם היתה ולמדה מהם את מדותיהם הטובות.

אביה ר' פוכיה ז"ל, שהיה יליד עיר סמארנאן פלך ווילנא, היה תלמיד-חכם מצויין ומכנים-אורח מפורסם. לפי מסורת-משפחה לא היתה מפת שלחנם של אבות אבותיה מוסרת משבת לשבת, כי תמיד היה ערוך לפני כל רעב וצמא, באופן שמצוה זו היתה אצלם ירושת-אבות מדור לדור.

מלבד זה היו אבות אבותיה נודעים לשם ולתהילה בתור מליצי-יזר שר לפני האצילים הפולאנים שהיו משתררים ומתקללים

בחוכריהם חיהודים כשלא השיגה ידם לשלם להם דמי-חכירתם
בזמן הקבוע, וחם הצילום מחצירועם.

כאבותיה היתה גם בת-זוני היקרה מחוננת בכל המדות
שמנו חכמים באשה טובה, והעיקר באהבת הבריות. לא לחינם
המליץ עליה רב אחד מפורסם שבא לגמול לה את החמד האחרון:
„אם היתה בעולם השפל הזה אשה שדברה היה אמת — היתה זו
דבורה מאריאשע. ואשר למעשי צדקה וחמד, כבר אמר החכם על
נשים שכמותה „כפה פרשה לעני וידיה שלחה לאביון“.

ת. נ. צ. ב. ת

המחבר

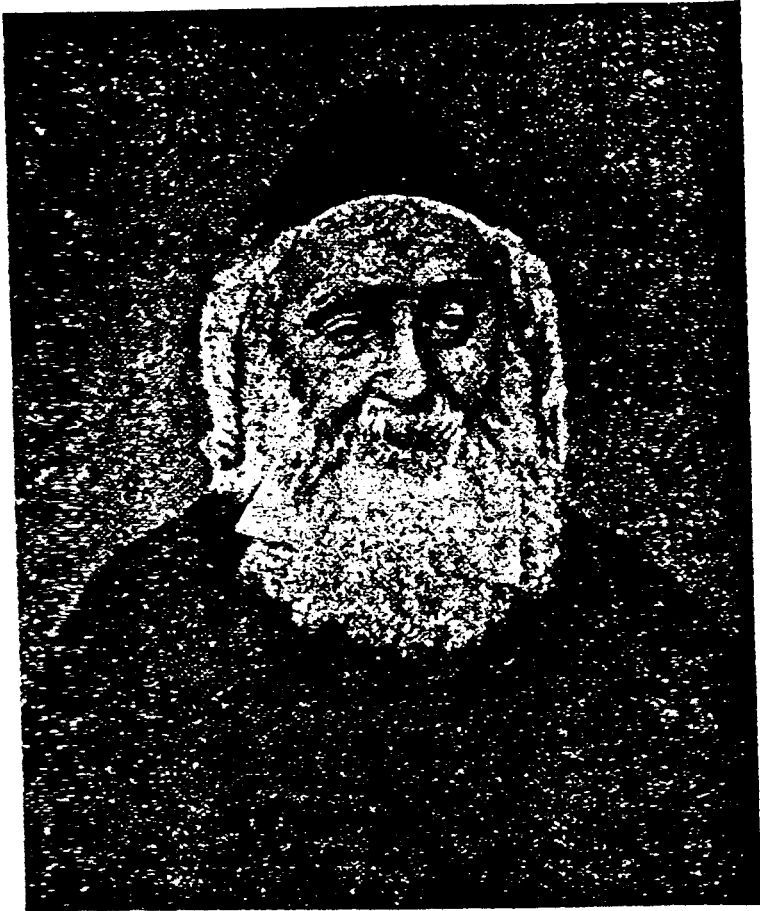
דברים אחדים אל הקורא

מאת המסגן והמסדר בלית תעודת המחבר

בלי צפיה מראש נקראתי לסגן ולסדר את הספר הזה ולהכשירו לדפוס. מתחילה הביאתני הזמנה פתאומית זו של המחבר לידי פקפוק. חששתי, שמא לא תהא תפארתו על דרך זו של טיפול בשחיטה ובדיקה, בעוד אשר רוב ימי ושנותי, זה קרוב ליוכל שנים, צמצמתי אח עיוני בשאלות החינוך ובמחקרי-דקדוק ולשון. אולם בשים לב למטרת הספר, שהיא להקים שם ושארית למקצוע דתי-לאומי הממלא תפקיד יסודי בחיינו, תפקיד אשר גדולי עמנו נלחמו עליו עם שונאינו ומנדינו הקמים עלינו בכל דור, החלטתי להשתתף בעבודה אחראית זו מתוך אמונת-אומן בערך חשיבותה, הן בסובן דתי-לאומי, והן בסובן היסטורי. אין מטרתי לדבר בזה על עצם הספר מתוך השקפה מקצועית או ספרותית, אלא להביע את דעתי בלי משוא-פנים, ששׁ"ב זקן זה, אחד מחלוצי-השובי"ם הראשונים, ראוי להכרה ולהוקרה על אשר הציל ידיעה זו של התפתחות השחיטה והכשרות בניו-יורק משכחה.

וחלון זה במחנה השובי"ם הראשונים, אינו סתם שׁ"ב מצוי אשר שאב את ידיעותיו מתוך איזה ספר-הלכות מקוצר, כאלו שראינו לפעמים בעינינו אפילו בערי לימא ופולין, אלא תלמיד הישיבה המפורסמת די וואלאזשין, שקבל כתב-קבלה על שחיטה ובדיקה כתובה וחתומה בעצם ידו של הגאון ר' נפתלי צבי יהודה ברלין, (הנצי"ב זצ"ל) ראש הישיבה ההיא, — תעודה אשר העתקתה הפוטונרפית מוכאה בזה, באופן שבנו הרב המפורסם ר' מאיר זנכדיו שיחי', יכירו ויעידו כי כתבידו הוא.

תמותת הגאון הנצי"ב זצ"ל ותעודתו

הגדת הטהרה יאמר המורה הישועה
 בתורה משפחה ביהדות ה' ואלה המעשים
 על שניגזרו מזה למען גילשה ה'
 עתה ואלוין. כי התורה ביישמים ובפועל
 צעה. ועתה עם אלו זה יצא. וענה
 על כרטי הביטחון כח יאמר המורה.
 וגם איש יצו בכל פעמים הישועה
 וצוב. ושיהיה פועל אל ולתת הצוב
 המושגה בזהק ה'. וראונו קצת
 יפה. כי הוא מוסר אצוב. וכפי להיות
 עומט וזה ישאל בעקבה תמה זו.
 ע"כ האם מורה אומר להיות אצוב
 באחת הקלות. ועומט הוא טלז
 יצאו שתי דברים שווים חזק. ועדי
 האם באצבה הווס' זה סיני ורשם
 אלו ישרה ליהושע יוסף

ובעל תעודה זו, ר' אברהם יעקב קאפלאוויץ נ"י, אשר עשה את מלאכת-קדשו בניו-יורק תחת השגחתם של הרבנים הראשיים, הרה"ג ר' יעקב יוסף ז"ל, והרה"ג דר. הלל קליין ז"ל, ושכסיועם אירגן את השובי"ם לאגודה בשם „מלאכת-הקודש“, כדי להטיב את מצבם השפלי, לא הסתפק בפעולותיו אלו בלבד, אלא עסק תמיד גם בצרכי צבור באמונה, ויסד בתי-כנסיות ובתי-ת"ת, וכתלמיד-חכם מצוין הורה לאחיו בני עמו שעוררים במשנה, נמרא ואנדה. גם לבני הנעורים, שבהם תלוי כל קיומנו בעתיד, הטיף לקחים על-פי דרכם באופן שרבים מהם הנם היום רבנים, מורים, עסקני-צבור, עורכי-דין ושופטים מפורסמים. וכל אלה פעל ועשה שלא על מנת לקבל פרס.

אשרהו שנתמזנו בו הספר והסיוף בלי כל כפיה, ומאשר בארץ יהי' על שהציל פרק חשוב בתולדות היהודים באמריקא. אשר לעצמי, אברכהו מקרב לבי שיאריך ה' את ימיו ושנותיו, ושכשם שזכה לראות את בניו, אחד עורך-דין, ויהד עם זה מורה דף גמרא ומפרשים לחברה ש"ס, ושני ש"ץ מפורסם, נעים וזמירות, המכהן פאר בבית-הכנסת הגדול אשר בלאַנג-ביכש ומוקיר רבנן ותומכם. ביהוד ראוי הוא להכרה ולהוקרה בעד נדבת לבו לעזור לאביו יחי' בהוצאת הספר החשוב הזה. יברכהו ה' בכל מעשי ידיו. ושלישי—אי-ש-מסהר, אבל שומר שבת כדת, ואדם המוכן תמיד להושיט יד עזרה לכל מי שצריך לכך; וגם בנות מלומדות וגשי-חיל המכבדות את אביהן לעת זקנה ורועדות עליו כיונה על נוזליה, — כך יזכה לראות את בני-בניו עוסקים בתורה ובמצוות. כחפצו וכחפצי אני מוקירו, שכנא שמיין, מחבר ספר „אכנהין“

פ ת ח ד ב ר

בו מובע הרעיון כי האחריות של משמרת הקודש לפני העם בכל מקום ובכל זמן, מוטלת על השוכי'ם יותר מעל אחרים. מפני שבעבודתם תלויה קדושתו של ישראל.

רבים מקוראי ספר קמץ זה שלי ודאי ישאלוני, לשם איזו מטרה ותכלית מרחתי לרשום את זכרונותי, ומה המריצני להוציאם לאור-עולם. ומכיון שהשאלה נראית כעין כפולה, תהא נא תשובתי כעין כפולה, אבל בשום אופן לא כעין הצמדקות:

(א) מפני שבתור זקן השוכי'ם בני-יורק, ראיתי לעצמי חובה מוסרית ואחראית לעשות דבר זה, אם לא משום קיום מצוות „והגדת לבנך” ו„זכור ימות עולם” — על כל פנים משום מאמד החכם: „אל תמנע טוב מבעליו”.

(ב) מפני שכל ימי הבטתי על מלאכת השחימה לא כעל מלאכת-יד פשוטה, אלא כעל עבודת-קודש של כהן העומד ומכהן במקדש האומה. בימינו אלה, שאין לנו לא כהן ולא נביא, אלא התורה וקדשי-האומה, צריכים השוכי'ם לראות את עצמם כסגנים לכהנים הגדולים, הם הרבנים. הרבנים והשוכי'ם וכל המשמשים בדברים שבקדושה, חובתם לעמוד על המשמר ולהיות נושאי ארון ברית ה' לפני העם בכל דבר וענין שיש בו משום מלחמת-מצוה על קיומו, ככהנים בימי יהושע. (יהושע ו', ו').

אחריות זו של משמרת הקודש ונשיאת הארון לפני העם, מוטלת על השוכי'ם יותר מעל אחרים, מפני שבעבודתם תלויה קדושתו של ישראל, שיסוד היסודות שלה הוא להבדל משקוצי הגויים ומסומאטם, ככתוב בתורה (ויקרא כ'—כ"ה, כ"ו): „והייתם לי קדושים, כי קדוש אני ה' — ואבדיל אתכם מכל העמים

להיות לי", פירשו הז"ל ומכאן גם כפירוש רש"י: "אם אתם מוכדלים ומפרשים מהם — הרי אתם שלי, ואם לאו — הרי אתם של נבוכדנצר וחבריו". וכן מתפרש גם הכתוב בתורה (במדבר כ"ג, מ'): "הן עם לבדד—ישכן, ובנויים—לא יתהשב", כי הא בהא תליא מילתא . . .

המלאו חלוצי השוכי"ם הראשונים בניו-יורק חוברת זו לשמור על קדושת ישראל על ידי הכשרות שנמסרה בידם לשבירה בדין שוכר-שכר? — אם לפי מצבם בימים ההם נשפוט, שעבודתם היתה עבודת פרך של י"ב—י"ד שעות ליום; בתי-המטבחים—הורכות פרוצות; אדונייהם—עשו ולבן; ומשכורתם—ארבעה שקלים לשבוע, ואחרי כל יסורי גוף ונפש אלו, עוד מצאו בלבם די-כה ועז לעמוד ולהלחם על שמירת הכשרות כנכורים, ובלי שום פחד — מוכרחים אנו לבוא לידי ססקנא ולהחליט ולומר, שרק בני עם קשה-עורף" יכולים היו לעמוד בנסיונם ולהשאר בצדקם. לא להגם בחר רוענו הנאמן דוקא בלשון סנגורית זו בעמרו ללמד זכות על עמו אחר מעשה העגל במדבר, כי רק עם קשה-עורף מסוגל היה לסבול כל-כך ולהשאר בצדקו . . .

וכל דברים אלו, על מכלותם של חלוצי השוכי"ם הראשונים, אינם דברי נזומא, אלא אמת מרה. גם אני בעצמי שתיתי מקיבעת בים-תרעלה זו . . .

האם היו בני הדור הבא יודעים דבר-מה על ההרפתקאות שעברו על אחיהם אלו, השוכי"ם הראשונים, אשר רבים מהם היו בוסמכים להוראה, וכולם כאחד שאר-רוח להם במדותיהם התרבותיות? או האם היו אפילו חבריהם השוכי"ם שבדורנו, העובדים עבודת-קידש זו היום, יודעים כמה נלהמו חלוצים ראשונים אלו במסך

ששים-שבעים שנות-עמל ותלאה כדי להגן על נפשם ועל קדושת
עבודתם?

שאלות אלו, שהיו מנקרות כמוחי ולא נתנו לי מנוחה, זה
משנים, הן הן שהמריצוני לרשום את רשימותי ולהוציאן לאור
עולם, למען ידעו בני הדור הזה ובני הדורות הבאים, כמה עליהם
להודות לד' אשר שלח לפניהם חלוצים אלו שסללו להם את הדרך,
והביאום לידי המצב הרצוי שבו אנו נמצאים היום — מצב של
שובע ושלוה, ובדרך כבוד.

תקותי חזקה שמתוך זכרונות אלו ישתקפו כל הגלגולים
שנתגלגלו בהם השוכי"ם הראשונים וכל מלחמותיהם שנלחמו כנגד
הפקרותם ונסות-רוחם של בעלי-בתי המסבכתיים הראשונים, בין
שהיו בני-ברית ובין שלא היו בני-ברית. כמו כן אקוה גם כן שספר
קמן זה ישמש חומר לכותבי דברי הימים, כפנקס-הקהל שהיו
ראשי זקני קהלות ישראל רושמים בהם כל מה שנתרחש בעדתם,
וכל שאלה חמורה שנתעוררה אצלם מזמן לזמן — פנקסים ששמשו
לדורות הבאים אפילו הוראות בפסקי-הלכות חמורות, כידוע.

יכתבו נא איפוא דברים אלו לדור אחרון כדבר משוררנו
האלקי (תהלים ק"ב, י"ט): „תכתב זאת לדור אחרון, ועם נברא
יהלל קה", שקבענו לו דירת-קבע בשער ספרנו עד יבוא התשבי
לבשרנו על ביאת משיח צדקנו.

והיה אם ירצה ה' את פועל ידי, ודברי יבואו איזו שמחת-
נפש בלב חברי, אשמח עמהם גם אני חברם,

אברהם יעקב קאפלאוויץ,

מראשוני חלוצי השוכי"ם בני-יורק

מלפני בראשית

על השחיטה בימי יהודי ספרד ופורטוגל שהיו מן הגולים הראשונים לבוא לאמריקה דרך הולנדיה; על דרך חיותם ימים רבים כצמחונים מחסרון שו"ב; יסוד בית-הכנסת הראשון שארית ישראליו ועד כשרות והבאת שו"ב ראשון; סכסוך ראשון בין הקהילה השו"ב.

היהודים הראשונים שהגיעו לאמריקה הצפונית היו מגולי ספרד. רובם באו מהולנדיה, הארץ אשר הצפיינה במדת הכנסת-אורחים ובחסד וחנינה לכל נע ונד.

הגירתם של אלו הגולים לארץ זו, לא היתה מכוהלת והמונית כבימי זרם-ההגירה שפרץ בעמנו מפחד הפרעות שעשו בהם שכניהם הגויים בארצות אירופא המזרחית אחר שנת השמונים למאה שעברה, אלא של משפחות בודדות הנודדות מארץ לארץ לבקש להם מקום לחיות על פי דת אבותיהם בלי מפריע.

ספרי דברי-הימים מספרים על נודדים אלו, שבכל מקום אשר נתישבו בו מספר משפחות עבריות, היתה דאגתם הראשונה, לרכוש להם חלקות-אדמה לבנין בית-כנסת לתפלה ולתלמוד-תורה, וכברת-ארץ בשביל בית-קברות מיוחד, כאלו שהיו להם בארצות אשר גורשו או ברחו מהן. וכן ראינו גם במהגרים הראשונים אשר נתישבו בניו-יורק, או כמו שקראו לה אז ניראמשפדס, על שם בירת הולנדיה שממנה יצאו.

מקור-סחצבתם של מתישבים ראשונים אלו בניו-אמשפדס, היה מגזע יהודי ספרד ופורטוגל אשר גורשו מארץ מולדתם בימי האינקוויזיציה הספרדית. לכן קראו לבית כניסתם אשר בנו להם

בארץ הזאת זמן קצר אחרי בואם, בשם „בית-הכנסת שארית ישראל ליהודי ספרד ופורטוגל“ עד היום הזה.

בין החלוצים האלו היו רבים מן האנוסים ששבו אל דת אבותיהם היהודים מיד אחרי בואם להולנדיה, ולכן אנו מוצאים ביניהם אנשים אשר נקראו בשמות ספרדיים כיצחק אבוהב די פונסיקה, משה רפאל די אגולאר, וכיוצא בהם שמות ספרדיים.

רבים מגולים אלו שנעקרו ממקומם כצפור נודדת מקנה, היו אנשים מפורסמים בעולם בתור אנשי-מדע ובעלי נסיון במסחר בין-לאומי. מהם היו שהפליגו באניות ישר מהולנדיה למקסיקה וברזיליה, ויסדו להם שם מושבות שפרחו ושגשגו והיו לקהלות גדולות. ומהם יצאו אחר כך חלוצי היהודים הראשונים בניו-אמסטרדם, זו המושבה הקטנה שהלכה הלוך וגדול עד שנהיתה למטרופולין הגדולה וההוסייה הנקראת היום ניו-יורק.

כדאי להעיר בזה שרוב היהודים אשר הגיעו לחוף המושבה הזאת, אף על פי שלאו כולם היו בני-עניים, לא הביאו אתם אף שו"ב אחד שיספיק להם בשר כשר. סבת הדבר אינה ידועה, אבל ידוע שדבר זה הכריח אותם אחר כך להיות כצמחונים הניזונים רק מסאכלי חלב, פרי-אדמה ועץ, ודגי הים, במשך שנים רבות. א)

א) פוק חזי עד היכן ירדנו פלאות כי אנשי גולה ההם היו אנשים פשוטים ותמימים ומסיבת העדר שוחט כדת סגפו עצמן וחייו שנים רבות מפרי העץ ואדמה ודגים וחלב. וכהיום אף אנשי מעלה גדולים וטובים אין יכולים לתת מעצור לנפשם להתנזר

השו"ב הראשון שהובא לנייר-אמסטרדם על ידי בית-הכנסת "שארית ישראל" בשנת 1728, היה ר' בנימין אליאש. עבודתו היתה תחת השגחתו של ועד-הכשרות אשר נבחר על ידי בית-הכנסת אשר שמש אז מרכז לכל עניני הישוב היהודי. חברי הועד היו יהודים יראים ושלמים סמוכי המושבה. המאורע הפתאומי הזה על מציאות בשר כשר, אהר שנות-רעב למאכל זה אפילו בשבת ומועד, הרעיש את-כל הישוב, ומושבת ניר-אמסטרדם צהלה ושמחה.

הדבר המתמיה בענין זה של השחיטה והכשרות בישוב החדש הזה הוא, שמיד אחר הופעתו של השו"ב הראשון אשר אליו ייחלו תוחלת כה ממושכה למיום בואם אל המקום הזה, קבלה קהילת ישראל זו על עצמה חובה להספיק בשר כשר גם למדינות קרובות ורהוקות מנייר-אמסטרדם. ומה שמתמיה עוד יותר הוא, שבאותה שעה לא היה לה לקהילה אף בית-שחיטה אחד כשלה. והשו"ב היחיד והמיוחד שלבואו חכו בכליון עינים, מוכרה היה לכתת את רגליו מבית-סקולין לבית-סקולין של נויים בעלי רציון לעבודה זו כפעם הממשלה, כדי להכין בשר כשר גם בשביל יהודי

אפילו לזמן קצר מבשר בהמה לכד במקום שיש מכשול נורא מחלב החמורה מנבילות וטריפות שהרי איסורו בכרת. בנוסף לזה שמשרד הבריאות מטעם ממשלת ארצה"ב כבר הצהירה מאה פעמים ואחת בכל העיתונים על סכנה המרחפת לאוכלי בשר מחמת הערובות קרוב לאלף כימיים (chemicals) הנמצאים בבשר הבהמה ע"י הזרקות שונות. הגורמת רח"ל חולי הידוע — כדוע

ניראמשתרדם וגם בשביל יהודי המושבות האחרות. איך עלה בידם של שו"כ אחד וגבאי-קהלה אחדים להוציא אל הפועל קבלנות ענקית כזו הדורשת עמל לא-אנוש? — רק ליהודים ספרדים שאבותיהם מסרו נפשם על קידוש-השם בארץ-מולדתם, פתרונים! קרוב למאה שנה אחר-כך, אנו מוצאים שבמשך הזמן הזה כבר נתמנו על ידי קהלה זו חמשה-עשר שובי"ם. מובן הדבר שלא כל אלו עבדו את עבודתם יחד במשך כל התקופה הארוכה הזאת, שהרי אי-אפשר שלא היו בהם חלופי גברא מחמת זקנה, ומקרי מות. אף על פי כן אנו רואים שבלי שו"כ אחד או שנים לא נשארה עוד קהילת ישראל זו מאז אפילו שנה אחת. זאת אומרת שאם לא נכרו אז עדיין במצב השחיטה והכשרות סימני עליה ממש. — איזו התקדמות כל-שהיא כבר נראתה בהן.

מה היתה סבת המחסור בשובי"ם אז בארץ ההדשה הזאת, כשה להחלים, יש אומרים שאותם המהגרים אשר רובם היו שואפים לבסס בזה בסיס חמרי נאמן לעצמם ולזרעם אחריהם, לא ראו לפניהם במקצוע זה של השחיטה והכדיקה שום עתיד מזהיר. אחרים סוברים שגרעון זה בשובי"ם בא להם מפני קפדנותם היתרה של ראשי-הקהל ויחסם הזר אל השובי"ם. ולי נראה, שמלבד שתי סבות אלה, היתה עוד שלישית, חסרון קרבה נפשית בין סוג אחד של אנשים למשנהו. איזה אי-אמון וחוסר-בטחון שרר בין יהודי ספרד לשובי"ם שהונכו וגודלו על ברכי מורים ומדריכים מכפוס הגיטו.

כעל דוגמא בולטת של ריחוק-נפשי זה בין אחים אשר שרר אז בין ראשי העדה למכהנים במקדשם, אביא בזה שני מקרים שקרו אז, ומהם אפשר יהיה ללמוד על השאר:

(המשך יבא איה"ש במדריך הבא)

אידען האָט רחמנות

צום גרוס באדיירען ווערט די מידע פון פאָרען ארץ מיאָמי (פלאָרידע - Florida) מער איינגעזען צענדליגע יונגעלייט וואָס פעלט זיי צײַה באַרנישט פאָרען אַרץ צו עזע פּלאַץ וואָס אַלע רבנים און זקנים וואָס זענען געפאָרען צוליב געזונטהייט האָבען מער געווען אַז סתם פאָרען האָט קיין שום היתר נישט. עס איז מאַכציק צו זען די צײַע וואָס זיינו ביהרג ואל יעבור.

מורי ורבותי מיר קענען נישט אַרומברענגען שרייטליך דאָס מוראדיגע הפקידות וואָס הערשט דאָס צו נעמט אַרום די אַלע באַזוכער (כמעט) אַ הפקידות ארץ אַלע פּראָטען, הפקידות אין אַבלה ושחיה - הפקידות צו צײַע - הפקידות פון אַנברענגען טיערע זמנים פון לעבן מיט ספּאָרט און הילטיען - ביטול תורה - ביטול אַרץ, און נאָך און נאָך.

הגם די סכרא וואָלט געווען אַז מען זאל וואַרען און יבא בעל הכרם ויכלה אה קציה. אָבער די מחלה צושפּיט זיך לידער אַלס ווייטער און גרייטער, די קינדער וואַקסען נאָך די עלטערן, די שכנים און קרובים מיט סתם געזונט פּריינט כאַפּען זיך ארץ צוגיטלעך נאָך אַזוי ווי דער מנהג איז ביי יעדען דבר טוב, און וואָס איז אַנגאָנץ יאָר צו נעמט דאָס אחריות ביי די אַלע צוזאַמקום געלעגענהייטען ווי שמחות, פּאַרטיס, א.ד.ב. אַז די השפּעה פון די אַלע טראַגעדיען נישט פון די שכנים אַנגאָנץ יאָר וואָס טוט זיך מיט וומערן וואָס דער פּאַקט ווייזט לידער פּאַקערט, און אַפילו די אַלע האָבען נישט פון די שכנים אַנגאָנץ יאָר וואָס טוט זיך מיט וומערן וואָס דער פּאַקט ווייזט לידער פּאַקערט, און אַפילו די אַלע זיך איינרעדן אַז זיי זענען שטאַלץ און שטייף קעגן די פּירצות, וואָס קענען זיי גענוג זיין די שטיצע וואָס די עלטערן זענען דרשם וואָס איר חברטעס שמיעס סאָכט ארץ איר יונגן מחיל ווען די דערציילט איר מיט גרויס באַגייסטערע זיך אירע וואָס זענען אירע עלטערן) אַזיערלעבענדיג זייט וואַסער און מיאָמי וואָס קען נאָך שטאַרק וויקלען צו צײַע גייסטיגען ענטוויקלונג פונם יונגקײט.

פון ווי נעמט זיך דאָס גלייכביליגקייט פון אַזויסיל טרענענער רבנים בני תורה און סתם חרדישע אידען בלתי וואָס זיענען מיט פּאַרליאָמענט הענט, און אַפילו דאָס פון צײַט צו צײַט קרעכצען ווערט וואָס אַפּעל סטילען ווען די האָבען מיר זיך גראַפּירט מערערע יונגעלייט אַנצונעמען ווייטעשע שייט צו צוריען דעם ריב, וויבאלד אָבער די חריל האָבען אונז געלערנט אַז אין עונשן אלא אם כן מוהירן ווילען מיר פּאַרסם זיין איינע פון די פּלענער וואָס זענען פּאַרנעשלאָגען געוואָרען און ארץ אַנצונעמען געוואָרען אַלס וועלן צײַע פון די ערשטע ביי ערפאָלג געקריינט זיענען בעוואָוס.

אויב דאָס געפּאָרעכץ וועט חײַ נישט בעסער ווערען ומסטרירן כדאמתול, וועלען מיר זיין געצוהינגען פּאַרסם צו זיין אַ רשימה פון די אַלע יונגע געזונטע מענטשען וואָס פאָרען אין די אַלע וואָס גייען אין עסקן און האָטעלעך דאָס איז דאָ געמישטע סוריינג פּוּלס וואָס יעדער ווייטט אַז עס איז חויר טריפה און עס איז ביהרג ואל יעבור, און די אַלע געמען וועלען פּאַרסם ווערען אין אַלע בתי מדרשים, מיט סינקטליכע פּאַרטיס ווי ווייט מעגליך דאָס וועט די אַ גרייסע וועלט פּאַרן כלל, די נעמען פון דעם יונגעראַפּען (אַרער מיטעל יאָרענען) מיט זיין בני בית און די אַלע שטיצע מיטגלידער וואָס האָבען זיך באַטייליגט מיט זיי.

דאָ רעכענען מיר אויס אַ טייל פון דעם גרויסען נוצען פאָרען כלל צו וויסען די נעמען פון אַלע מיאָמי פּאַרטיס. (1) לרײַב די פּוּקים טאָר מען אַזעס פּענטש נישט מצרף זיין צו מנין, און קיין שום אַנדערע דבר שבקדושה, (2) די רבנים זיינען קיינמאָל נישט קיין נאָמען צו קיין שום זאָך וואָס עס פּאַרלאָנגט זיך ערליכקייט, וואָס דאָס מיכט היינט צו טאָג זייער אַפּאָך, עס איז ארץ אונטער אַ פּראָגעצייכען אויב מען מעג ביי אים אין שטיצע זענען (עײַ די רבנים זיינען די הײַ, ובית אברהם ירדײַ סיײַ בײַ באײַ סײַק יײַה, שײַה בית חלל סיײַ עײַה).

(3) ער איז פּסול לעדות (חרײַם סיײַ לײַר) דאָס איז אַ נפּקײַם ביי צײַד קידושין, גיטײַ, חליצה, קנינים, א.ד.ב. (4) ווען מען האַנדעלט אין שידוכים דאַרף מען זיך זייער זייער היטען.

עס ווייטגט דאָס האַרץ מען זאל מחזקן אַנקומען צו די דאָזיגע שריט אָבער כשיש זיין לסטה אין זיין למעלה, און ביי האָבען נישט קיין ברירה, מיר זענען באַרעכטיגט מיט די שריט עפּײַ הוראת החײַת, ושאר גדולים, נאָך דעם די רבנים האָבען שוין צענדליגע מאל מתרה געווען.

עד שומרי חומת הדת
ברוקלין נײַ

מגלה

עמוקות סם

שעשה נחוק או סקסור לו סעטע פארט גאלן רי מרדכי זאט אריבערפין זיל :

שכבד איס עמי איס מעטס אי משגלון זכוכי
 קדישא סהיס בקראקא סהמיו זיל סיס
 אכיר נקיט לטוב ורטה פיל לטקוע להמיו הנחיה זיל
 סהיס אכיר נקיט קראקא וסיו היח ונגידי סדור
 כבוד עסו לו נעמה נסיעתו וסיו לוי לו עד חלי פרסה
 אחר לטוב כי כן כבוד סהורס ועסו לו כבוד עד מאד
 ונעמה נסיעתו לעיר קראקא טעמו אכסי מיר קראקא
 סהמיו זיל נקע לעירס להרס הנחיה זיל ועסו לו כבוד
 וסי נסיעתס לקראטו וסחא אכסיס סולכיס לקראטו
 נרגליס ליתן לו טלוס וכבוד גדול עסו לו וסרס סלריק
 עיט לא סלך לקראטו ולא עד אפילו נעה סנה לעיר
 סיס רליס כעמי כל אכסי עירס לקבל פני המיו וסחא
 לא סלך אללו ליתן לו טלוס ולא עד אפילו נעסמיר
 סהמיו נח להספלל וסיס סחא גיב נח להספלל
 נעסמיר סזה לא סלך אללו לקבל פניס ליתן לו טלוס
 וסמיו עומד אללו להספלל לא פנה אללו ליתן לו טלוס
 וסיס סמיו חלט רעמו עמד זס כי ציוס רחסון סיס
 אוער מקרס סיס אספר סחא נעועק עיון נעחשנח
 ולא רחא אוחו ואחר ססלך לו גי עירס ולא נחן לו
 טלוס וסיס לו הרעועה גדול עליו וסלך סמיו אלל
 חמיו סנחיה זיל וקיסר לו ססחא לא נחן לו טלוס וסיס
 עסיק וסיס להנחיה גיב הרעועה גדול עליו ורטה לקרא
 לבדולגי סדור חקר נעמיו וקיסר להס הרעועה ססחא
 לא רטה לעקוה עספר לעלמו וסיס מלטה נח ססס
 אוערס ואחר סקיסר להס סעעעה סיו אוערס לו
 סיוס עסיק וזן להס פנאי לעיון אס סיס ציון להיח
 אז ללו וסיו מוסיביס לו מוסיק יבוא אל סנחיה אל ציוס
 לעיון צדיו ייקטו אוחו לכבוד עליו סעחא וסיס כן
 כי נעסיק נח כולם אל ציוס לעיון צדיו וסיס סדיו
 נעסיקה סלך דיעו ציוס נח וסיס עיט יוקנ נעקעורס
 סליקס עס ציוס קנאל לציט כדרכו וסיו מוירעיס אוחו
 פיס כי סמיו וסנחיה זיל וסלך גדוליס רלו לטעמו
 אוחו וסיס עקלי סקעורס ועסס סרגלס וסלך נעמיו
 סלך וסלך ורטה ריעו נעחשנח סלך לעסוס וסיס

עכסג בקראקא מקדמה רחא אס סיי סאלס נעאלה סריאס
 וסיס סאלון לעגלה עעוקוה ולא להנחיה ונחן סיס
 נעולא סנה סיס סולכי סעוהמיס לניה סעעמיס לטעוס
 כדרכס סמיר וסיס סאלס גדולס נעריס סחאלה וסיו
 סלכין לסאלו לעגלה עעוקוה כדרכס סמיר וסחא לא
 רטה לעסקו אוחו סאלה וסיס עספר להס סעעעס
 עעעו יקוסס נחיה סנחיה ורלו לטעמה אוחו ועסוך זס
 לא רטה להס לעסקו להס סאלס ונחס קילבו לטעול
 דיו יעסקו להס וסיו אוערס לו חרך יוכלו לילך
 סהמיו וסנחיה ונחיליס אחריס יעטו וסלך יוכלו לעח
 נגדס ואוער להס מילעד סחוא רטה לעקוס דיו וסיו
 סולכיס לניה הנחיה וסיו כן ורלו לכחוד לו סעחא וסס
 צחיס לטוך סנחיה וסיו חעעפס סיייר וקדעיס להסכס
 חרקים סכיוה סל סעולחן עד ללחן וסיס אוערס
 סחוא רטה לעקוה כן וסיס ענעליס אוחו נעמה עעקס
 וסיו כרלוחס אה סדיו סיס חעקניס סנעמיר ציוס
 רחסן צווראי יסן טלוס וסיס ציוס אי לא נחן גיב
 טלוס עד יוס דיי נעטוע זס סלך סעיע נעסמיר לסמיו
 ונחן לו טלוס וסמיו לא רטה ליתן אוחו טלוס יסיס
 עקועט עעו ססחא עובר על רבוחימי זיל וסחא טעע
 ולא סיס עסיב לו דבר עד סהמיו ערנר כיד וסיס עיט
 זיל עסיב אוחו יעעין לי סחוא לא רטה ללער אוחו
 אלא סהמיו סיס נעריס עיט וסיס סמיו טעע דיו וסיס
 אוער לו מפר נח סיס עכירס סהיס עסעס צדיו ורטה
 עלא עכירס צידו סיסא נעירו וסיס עיט עספר לו כי
 נעמה סקעע עעיר לטוב וסיס עוסין כיג עד ללער
 סקראקין רנענע לטו עעע ואלענח אחר רטה אחר
 וסיס טכח עיט ולעקה לעריו ולא נעמה לה וסיס
 טכח כל סיוס סיס ונחיה קלח סיי לה פרנעס וסיו
 רעס נעעיס מריו וסיס מרדן אסכס עד סלחיס יוס
 וסיוס כלהס סלי יוס וסיו מסירן אסכס ען סקסיס
 לכ לא יכלתי ליתן אסכס סיע עד סיוס ואוער סמיו
 זיל לא יעעדי נח כי סנר אס אספר נעס סלג
 וסעמח זס לעקס :

דרוש ליסוד ועד הכשרות.

„רבי אבנא כי הוה משתעי בלשון חכמה הוה אמר הכי אתריגו לפהמין ארקיעו לזהבין, ועשו לי שני מגידי בעלפה.“
(ערובין ג'ג ע"ב).

רש"י הקדוש ז"ל פרש את הדברים „אתריגו לפהמין, ארקיעו לזהבין, הבעירו את הפחמים להיות אדומים כאתרוג, שישפחו גחלים לוחשות על פי הכירה להתחמם כנגדו, „ארקיעו“, שפחו כמו רקיע „לזהבין“ גחלים לוחשות אדומות כזהב, „מגידי בעלפה“, תרנגלים המודיעים עונות הלילה.“ ע"כ לשון רש"י ז"ל. כל בר דעת יבין כי כאשר ישבחו רז"ל את רבי אבנא שדבר בלשון חכמה, בודאי שהרבה דעת צפון בדבריו אלה, כי לא ע"ז שיצוה לצלות לו שני תרנגלים למלאות כרסו, יאמרו הו"ל „שבלשון חכמה דבר“.

הרבה קולמסים נשכרו והרבה דיו נשפכה על אודות המאמר הזה. כל אחד ואחד ע"פ שיפתו ודרכו פרש. וגם אנו נבאר נא את המאמר הזה ע"פ שפנתנו.

ראשית עלינו לדעת תולדותיו של התנא הקדוש הזה ומנהגו. מצינו שר אבנא היה עשיר גדול ויפה תאר להפליא, כדחז"ל „שופרא דר' אבנא מלן שופרא דיעקב אבינו“, והוא היה קרוב למלכות רומי, ונכבד מאד בעיניה, ובכל זאת היה עניו ושפל רוח וירא וחרד לדבר ד'. וכמוכן שדבריו היו נכנסים ללבות כל שומעיו, והיו מתקבלים על לבם, והוא היה רוצה לתקן דבר גדול שעד עתה לא השגיחו בזה, דהיינו דיני שחיטה ובדיקה, שדינם כהררים התלויים בשערה, וצריכים להזהר ולהשמר מאד מאד בהם.

דינים דקים מן הדקים נכללו בבשר כשר וזה הבשר הכשר נתן לכל כי שרוצה, וכל הרוצה בא ונוטל את השלם „בשר כשר“ ותולוהו על חלונו, ודי אבל הו"ל אמרו (קדושין). „כשר שבטבחים שותפו של עמלק“, והשוחטים

הנתינים תחת ידם נכנעים וסרים למשמעתם, כמו שאנו רואים לדאבון לכבנו פה בארצות הברית, במקומות אחדים, בבתי המטבח, שהשוחטים יראים לומר על טרפה טרפה, מפני שאימת הקצבים עליהם. אם נטרפה הנהמה ישפוך הקצב כל חמתו עליהם, על השוחטים, והשוחט, מאחר שהוא תלוי בהם, בקצבים, ובהם תלויה מהותו, ומחית בני ביתו אנוס הוא ע"פי דבורם לעות הדין ולהכשיר טרפה ח"ו בין כך וכך נתרופף דבר זה ונתרכו המכשולים.

זה ראה התנא הקדוש רבי אבוב ברוח קדשו ורצה לתקן את המכשול הזה: להעמיד משגיחים שיעשו מלאכת הקדש כאמונה ולא ימעלו מעל במשלחתם חלילה. ולעשות התקנה הזאת תקנה לדורות ולחוק עולם היתה בונתו, וזהו שאמר: „אתריגו לפחמין“ אנו רואין כי הפחמין שאוכלו באש אי אפשר להכיר בהם, כיצד ומה היו לפני השרפם, מעץ טוב, או מעץ רע? מעץ רקוב או מעץ שלם? אנחנו רואים רק פחמים מעץ נאכל. אכל כשאנחנו מסתכלים באתרוג נחזה בו כל נקב ונקב, פגם ופגם שנמצאים בו, וכל כתם וכתם ניכר הצבע שלו, ולכן אומר הוא „אתריגו לפחמין“, השחיטה שנעשתה הפקד לכל ושוה להפחמין, זאת אמרת אי אפשר להכיר ולדעת מי היו השוהמים והכודקים וליד מי נמסרו הפרים הנשחטים. לנקד את הכשר היטב ע"פי דינא אינה ראויה, וצריכים לתקן שנהיה כאתרוג, שיכירו וידעו הכל את כל אשר נעשה למיחש לריעותא דריעותא כאתרוג הזה אשר ניכר בו כל שהוא ונפסל בנקיבת משהו. — וזאת התקנה הראשונה. „ארקיעו לזהבין“, תפזרו את הזהב, הכונה תחלקו את הכסף ביניכם, כלומר אתם בעצמכם תהיו המשלמים לשוחטים ומידכם יקבלו את התשלומין ולא מיד המכחים, ולא יהיה להם ממי לירא ולפחד ולא יהיו נכנעים וסרים למשמעתם, הקצבים ישלכו את דמי השחיטה לועד הכשרות, והועד ישלם להשוחטים. „ועשו לי שני בנידי בעלמה“, ירצה שימנו שני משגיחים יראים ושלמים, שילכו וישגיחו תמיד על כל הנעשה בבית המטבח, על כל דבר הנעשה בעלמה, בחשך, במכוואות האפלים ואחר כך יבואו ויספרו כל הדברים שראו לועד הכשרות, אנשי הועד ידעו ויבינו איך לתקן תקנות ולהסיר המכשולים, כדי שתהיה השחיטה והבדיקה בהכשר גמור כדין וכדת. ועל ידי הכשרות נזכה כלנו שיבא גואל צדק במהרה בימינו אמן.

MADRICH LAKASHRUS

5743

Oct.-Nov. '983

Vol. 7. no. 35

**“Let the days of
silence be ended.”**

VAAD HAKASHRUS
A Public Service Organization
Dedicated to Strengthening of Kashrus
Through Research and Development

35

POSTMASTER: If addressee has moved please deliver to current resident.

MADRICH LAKASHRUS

5743

Oct.-Nov. 1983

Vol. 7. no. 35

**“Let the days of
silence be ended.”**

A Public Service Organization
Dedicated to Strengthening of Kashrus
Through Research and Development

35

POSTMASTER: If addressee has moved please deliver to current resident.